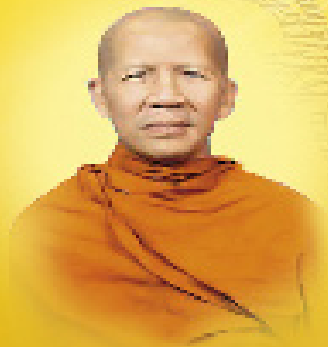

รู้ซึ้งถึงกรรม รู้ทันตนเอง

แม้ว่าจะต้องเดินทางตามลำพัง
แต่ก็ยังมีบุญและบาปร่วมทางเสมอ
บุญที่ทำ กรรมที่สร้าง จะไม่ทิ้งเรา

โดย พระราชปฎิภาณมุนี (บุญมา ญาณบุญโสม)

หนังสือคุณภาวในเครื่องเสียงซีดี เพื่อพุทธศาสน์

รู้ตั้งแต่ ทารก รู้ทันตนเอง

โดย
พระราชปฎิภาณมุนี

(บุญมา อาคมปุณฺโณ ป.ธ.๘)

ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร

นำเสนอสาร : มนิจ ชูชัยมงคล

บรรณาธิการสาร : ศักดิ์สิทธิ์ พันธุ์ศักดิ์

บรรณาธิการศิลปะ : อนุชิต คำทองเมือง

ภาพประกอบ : สมควร กองศิลา

รูปเล่ม/จัดอาร์ต : ทศพร ธรรมกุล

คำนำสำนักพิมพ์

กรรม คือการกระทำ เป็นคำกลางๆ ถ้าทำดี ทำบุญ ก็เป็นกรรมดี เป็นกุศลกรรม ถ้าทำไม่ดี ทำชั่ว ทำบาป ก็เป็นกรรมชั่ว เป็นอกุศลกรรม ซึ่งหลายๆ ท่านคงเคยได้ยินได้ฟังหรือได้อ่านจากหนังสือต่างๆ มาบ้าง และเพื่อความรู้ความเข้าใจในเรื่องของกรรมในแง่ต่างๆ มากยิ่งขึ้น สำนักพิมพ์เสียงเชียงใหม่ เพียรเพื่อพุทธศาสน์ จึงได้ขออนุญาตนำผลงานของท่านเจ้าคุณพระราชปฏิภาณมุนี (บุญมาก อาคมปุญโญ) มาจัดพิมพ์เพื่อเผยแพร่ธรรมะในเรื่องการรู้ทันกรรมอีกแง่มุมหนึ่ง

ในการจัดพิมพ์ครั้งนี้ ได้จัดวรรคตอน ทอนย่อหน้า จัดหาภาพประกอบ เสริมกรอบธรรม เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

คำสอนทางพระพุทธศาสนานั้นบอกไว้เป็นสังขรณ์ข้อหนึ่งว่า **“กมฺมฺนา วตฺตตี โลกํ สัตว์โลกนั้นย่อมเป็นไปตามกรรม”** ใครทำอะไรย่อมได้รับผลเช่นนั้นเอง ขอให้ท่านทั้งหลายอย่าได้กลัวอดีตที่ผ่านมาไปแล้ว แต่ให้ระวังปัจจุบันกรรม และระวังใจ ตั้งใจให้มั่นไว้ในธรรม เพราะธรรมย่อมจะรักษาผู้ประพฤติธรรมให้มีความสุขสวัสดิ์ทุกกาล ทุกสถาน

ขอความสุขสวัสดิ์จงมีแต่ทุกท่าน

มณี บุชัยมงคล

คำขำผู้เขียน

คนทั่วไป ที่ไม่ใช่ร้อยบุคล มักจะสงสัยในเรื่องกรรมว่า ทำชั่ว
ได้ชั่ว ทำดีได้ดี มีจริงหรือไม่ ได้ยกเรื่องทำนองนี้ขึ้นถามบ่อยมาก

โดยส่วนตัวเชื่อว่ากรรมและผลกรรมมีจริง เพราะสังเกตเห็นว่า
ทำชั่ว พุชชั่ว คีตชั่ว คราวโตใจตกทุกที ตรงข้ามกัน ทำดี พุชดี
คีตดี คราวโตใจสูงทุกที วัตถุประสงค์ความรู้สึกภายในโดยไม่หวังผลภาย-
นอกเช่นนี้ จึงเชื่อว่ากรรมนี้มีผล

แต่ไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะคลายสงสัยให้แก่คนที่สนใจได้ถาม
เพราะความอยากรู้ จึงได้ค้นคว้าจากพระไตรปิฎกเป็นเบื้องต้น และ
ค้นหา ข้อเขียนเรื่องกรรมสำนวนต่างๆ ของท่านผู้คงแก่เรียน พออ่าน
แล้ว ถูกใจก็บันทึกไว้ แล้วนำมาเรียงร้อยเป็นเรื่องตั้งที่ท่านสัมผัสอยู่

บุญกุศลอันใดที่เกิดเพราะการรวบรวมเรียบเรียงหนังสือเล่มนี้
ขออุทิศให้โยมพ่อ โยมแม่ และครูอาจารย์ ท่านผู้คงแก่เรียน รวมถึง
ผู้ทำคุณประโยชน์แก่ชาติ พระศาสนา และประชาคมโลก

(พระราชปฎิภาณมุนี)

ผู้ช่วยเจ้าอาวาส/ประธานองค์เผยแผ่

วัดประยูรวงศาวาสวรวิหาร

โปรดใช้เล่มนี้ใส่สุ่มสุดสุ่ม & อ่านแล้ว -> แบ่งกันอ่านหลายท่านนะจะ
อ่านสิบรอบ จะคนสอนสติสืบทอด มีกษณปัญญา สภนาการปรอชุกคี่ไฉนอิริคปรอจ่ารณ
จิตฐุท่าทศนศรรทสี่ง ๑๓๓๓ไซ เอลิวคี่ล อิริคธกศนุก สรบ เม้น
คำฝึกคิมท์เขียนเขียน เก็บรเก็บอทุกทศศาสน์ ปรรณณนั้พิททุกศรอบศรวิคี่ความศุข

กตัญญา จตุตถิ โฉโก
สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรมละครับ

รู้ซึ่งถึงกรรม รู้ทันตนเอง

รักษาตัวกรรมอย่าทำชั่ว
จะหมอมัวหม่นไหม้ไปเมื่อขมี
จงเลือกทำแต่กรรมที่ดี
จะได้มีความสุขทันทุกซีกัย

(อุทานธรรม)

เรื่องกรรมเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งในพระพุทธศาสนา เพราะพระพุทธศาสนาได้ชื่อว่าเป็น “กัมมวาตะ” พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงได้ชื่อว่าเป็น “กัมมวาที”

เรื่องกรรมนอกจากจะเป็นเรื่องใหญ่ในวงการพระพุทธศาสนาแล้ว ยังเป็นเรื่องสำคัญในลัทธิศาสนาอื่นๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่จะต้องศึกษาให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ จะได้ “รู้ทันกรรม” เมื่อรู้ทันกรรม จะทำให้ “รู้ทันตัวเอง”

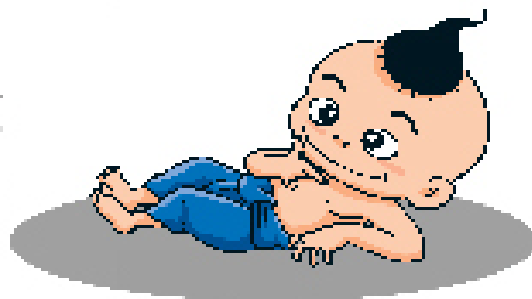
“กรรม” ในศาสนาพราหมณ์ และศาสนาเชน

ศาสนาพราหมณ์และศาสนาเชนก็มีสอนเรื่องกรรม แต่ไม่เหมือน
กรรมในพระพุทธศาสนา

ศาสนาพราหมณ์ดั้งเดิมสอนว่า
“กรรมคือการประกอบพิธีกรรมต่างๆ”
ให้ครบและให้ถูกต้อง
ตามที่พระมณูกำหนดไว้ในคัมภีร์มनुสาศตร์

ลักษณะพิธีกรรมของพราหมณ์มีหลายอย่าง เช่น พิธีที่ต้องทำ
เวลามารดาตั้งครรภ์, พิธีที่ต้องทำเมื่อทราบว่าเด็กในท้องเป็นชาย,
พิธีหุ้มผมให้มารดาเมื่อตั้งครรภ์ได้ ๔, ๖, ๘ เดือน, พิธีเอาน้ำผึ้งและ
นมเปรี้ยวแตะลิ้นทารกแรกเกิด ๓ ครั้ง, พิธีตั้งชื่อให้ทารกในวันที่
๑๐ หรือ ๑๒ หลังคลอด, พิธีนำทารกไปดูพระอาทิตย์ในเดือนที่ ๔,
พิธีป้อนข้าวในระหว่างเดือนที่ ๕ หรือ ๘, พิธีไว้จุกที่กลางกระหม่อม
ในปีที่ ๓, พิธีอภิเษกให้เป็นพราหมณ์คล้องสายสะพาย, พิธีตัดจุก
กระทำระหว่างอายุ ๑๖ หรือ ๒๕ ปี, พิธีกลับบ้านหลังจากจบ
การศึกษา, พิธีแต่งงาน เป็นต้น

พิธีกรรมเหล่านี้ พราหมณ์
ถือว่าเป็น “บุญกรรม” ที่จะนำ
ไปสู่การหลุดพ้น

ศาสนาเซน

สอนหลักกรรมคล้ายๆ หลักพระพุทธศาสนา
แต่สอนเคร่งกว่า จนกลายเป็น “กรรมลิขิต”
คือเมื่อเกิดอะไรขึ้นในชีวิตก็เหมาเอาว่า
เป็นเพราะกรรมเก่าไปทั้งหมด

เช่น สอนว่า

๑) การกระทำทางกายสำคัญกว่าทางวาจา และทางใจ

๒) การกระทำจะมีเจตนา หรือไม่มีเจตนา จัดเป็นกรรมทั้งนั้น

เช่น ทำบาปโดยไม่มีเจตนาก็เป็นบาป เหมือนไฟจะตั้งใจจับหรือไม่
ก็ร้อนทั้งนั้น

๓) ความสุขความทุกข์หรือไม่สุขไม่ทุกข์ใดๆ ที่คนได้รับอยู่
ในปัจจุบัน ล้วนเป็นผลแห่งกรรมที่คนกระทำไว้ในชาติก่อนทั้งสิ้น

ทุกชีวิตที่เป็นไป

* ไม่ใช่เพราะกรรมเก่าอย่างเดียว

แต่หลัก ๓ ประการนี้ พระพุทธเจ้าทรงคัดค้าน พระพุทธองค์ทรงแสดงว่า การกระทำทางใจหรือโมกกรรมสำคัญกว่ากายกรรม การกระทำที่ประกอบด้วยเจตนาเท่านั้นจัดเป็นกรรม และความ สุข ความทุกข์ที่คนได้รับอยู่ในปัจจุบัน เป็นผลกรรมจากชาติก่อนก็มี กรรมในชาตินี้ก็มี เกิดจากเหตุอื่นๆ ก็มี การเชื่อว่าชีวิตเป็นไปตามกรรมเก่าทุกอย่าง ถูกกรรมลิขิตมาอย่างไรก็เป็นไปอย่างนั้น ชื่อว่าเชื่อดิต

ความจริงชีวิตคนจะเป็นอย่างไร

ไม่ใช่เพราะอิทธิพลกรรมเก่าอย่างเดียว

ขึ้นอยู่กับปัจจุบันกรรมด้วย

ถ้ามีความพากเพียรพยายามและความเฉลียวฉลาด

ย่อมสามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตไปในทางดีได้

เช่น หากคนเกิดมาจน แต่รู้จักเจียมตัว ไม่มัวอวดบายมุข มีความขยันหมั่นเพียร ก็ตั้งตัวให้มีฐานะร่ำรวยได้ ปัจจุบันกรรมสามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตคนได้ ดังพระพุทธพจน์ว่า “**ยสฺส ปาปิ กตฺ กมฺมํ กุสเลน ปหียติ** (อ่านว่า ยัสสะ ปาปัง กะตัง กัมมัง กุสะเลนะปะฮียะติ) แปลว่า บาบอกุศลที่คนทำ ย่อมลดละได้ด้วยกุศล”

กรรมคืออะไร ?

คำว่า **“กรรม”** แปลว่า **“การกระทำ”** หมายถึง **การเคลื่อนไหวเพื่อทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง**

การกระทำที่จัดเป็นกรรมอย่างสมบูรณ์นั้น จะต้องมื่อองค์ประกอบต่อไปนี้

๑. **กิเลส** หมายถึง แรงกระตุ้นต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพราะสิ่งเร้า แรงกระตุ้นที่สำคัญมี ๓ คือ โสภ โภร หลง การกระทำที่ไม่มีกิเลสเป็นแรงกระตุ้น ไม่จัดเป็นกรรมตามความหมายอันแท้จริง

๒. **เจตนา** หมายถึง ความตั้งใจ ความจงใจ มีเจตจำนง มีความประสงค์ มีความมุ่งหมาย เช่น เกิดความโกรธขึ้นมาแล้ว (กิเลส) ตั้งใจจะฆ่าเขาให้ตาย (เจตนา) การกระทำที่ไม่มีเจตนา หรือผิดเจตนา ไม่จัดเป็นกรรมโดยสมบูรณ์

๓. **การเคลื่อนไหว** ทางกาย วาจา ใจ (ประโยชน์) เพื่อกระทำตามความตั้งใจนั้น

๔. **เกิดผลสำเร็จตามที่ตั้งใจ** เช่น โกรธขึ้นมา ตั้งใจจะฆ่าเขา ลงมือฆ่า และคนที่ถูกฆ่าตายลงตามความตั้งใจ อย่างนี้จัดเป็นกรรมที่สมบูรณ์

“กรรม” กับ “กิริยา” ต่างกันอย่างไร ?

ในบรรดาองค์ประกอบทั้ง ๔ นั้น
องค์ประกอบอันแรกคือ กิเลส จัดว่าสำคัญที่สุด
ถ้าขาดกิเลส ถึงแม้จะมีเจตนา
มีการลงมือทำ และมีผลสำเร็จตามเจตนา
ก็ไม่จัดเป็นกรรมที่สมบูรณ์
จัดเป็นเพียง “กิริยาอาการ” เท่านั้น

ตัวอย่าง เช่น พระอรหันต์ ลีนกิเลสอาสวะแล้ว แต่ยังมีเจตนา
มีการกระทำทางกาย วาจา ใจ และมีผลสำเร็จเช่นเดียวกับงานทั้งหลาย
ที่คนอื่นทำ แต่การกระทำของท่านไม่จัดเป็นกรรม เป็นเพียงกิริยา
เท่านั้น

แม้คนธรรมดา ก็อาจเป็นกิริยา ไม่ใช่กรรม เช่นเดียวกับพระ-
อรหันต์ก็ได้ เช่น คนใช้ ถูกเจ้านายบังคับให้กระทำการบางอย่าง
ซึ่งตนเองไม่เห็นด้วย และไม่เคຍอยากทำเลย แต่จำเป็นต้องทำเพราะ
ถูกบังคับ คนคนนั้นจิตใจไม่มีกิเลสเป็นพื้นฐาน แม้จะมีเจตนา มีการ
ลงมือทำ และเกิดผลสำเร็จขึ้นตามเจตนา ก็ไม่จัดเป็นกรรมที่สมบูรณ์
เป็นเพียงกิริยาเท่านั้น

ทหารเข้าสู่สนามรบ เพราะถูกแม่ทัพบังคับให้ฆ่าฟันข้าศึก
โดยไม่เลือก โกรธ หลง โดยไม่เห็นแก่ตัว ก็ไม่จัดเป็นกรรมที่สมบูรณ์

บางท่านอาจสงสัยว่า เพชฌฆาตประหารชีวิตนักโทษตามคำสั่ง
ของนาย โดยเขาไม่มีความโกรธเคืองต่อนักโทษแต่อย่างใด ทำไป
เพราะหน้าที่บังคับ อย่างนี้ก็ไม่จัดเป็นกรรมหรืออย่างไร ?

ตอบว่า “เป็นกรรม” เพราะถึงแม้จะไม่มี ความโกรธ แต่ก็ยังมี
มีความโลภ อยากได้ความดี อยากก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน
แม้ทหารที่ออกรบก็เช่นกัน ถ้าออกรบด้วยความอยากลอง
ยุทธวิธี อยากมีชื่อเสียง อยากมียศ อยากได้เงิน หรือเพราะความรัก
หวงแหนอะไรบางอย่าง ก็จัดว่า “มีกิเลสเป็นพื้นฐาน” เป็นกรรม
เช่นกัน

เจตนาหรือความตั้งใจ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญรองลงมา แต่
สำหรับปุถุชนเมื่อมีกิเลสก็มักมีเจตนาตามมาเสมอ บางกรณีอาจไม่มี
กิเลสมาก่อน แต่พอตั้งเจตนาลง กิเลสบางอย่างก็เกิดขึ้นตามมา
อย่างน้อยที่สุดก็เป็น “ความโลภ” หรือความต้องการให้งานนั้น
สำเร็จตามเจตนา

**ถ้ามีกิเลส มีเจตนา คือมีความคิดทำกรรม
แต่ไม่ได้ลงมือทำ ก็เป็นกรรมทางใจ คือเป็น “มโนกรรม”**

เมื่อมีกริยาย่อมมีปฏิกริยาเป็นผล

การกระทำที่ไม่มีกิเลสเป็นพื้นฐาน

ที่เรียกว่า “กริยา” นั้น ก่อให้เกิดผลเหมือนกัน

แต่ผลนั้นเป็นแค่เพียงปฏิกริยา

ซึ่งเกิดขึ้นตามสมควรแก่กริยานั้นๆ และเกิดขึ้นตามธรรมชาติ

ตัวอย่างเช่น ฝนตกลงมาเป็นกริยาอย่างหนึ่งในธรรมชาติ ปฏิกริยาต่างๆ ย่อมจะเกิดขึ้น เช่น ทำให้พืชพันธุ์ต่างๆ เจริญงอกงาม การเจริญงอกงามของพืชเป็นเพียงปฏิกริยาตามธรรมชาติของฝน เท่านั้น ในกรณีอย่างนี้เราจะถือว่าฝนทำกรรมดีไม่ได้ ปราภฏการณ์ต่างๆ ในธรรมชาติล้วนดำเนินไปในแบบกริยา และปฏิกริยาทั้งนั้น ไม่มีกิเลสและความตั้งใจใดๆ อยู่เบื้องหลัง

การดึงดูดและการผลักไสกันระหว่างโปรตอนและอิเล็กตรอน การที่ปรมาณูรวมกันเป็นอนุแล้วคลายพลังงานออกมา การดึงดูดกันระหว่างวัตถุต่างๆ การขยายพันธุ์ของเซลล์ การเต้นของหัวใจ ตลอดถึงการเกิดขึ้นและการดับไปของโลกล้วนเป็นแบบกริยาและปฏิกริยาทั้งนั้น ไม่มีอำนาจศักดิ์สิทธิ์ใดๆ สร้างสรรค์บันฑาล

การทำงานของอวัยวะต่างๆ ภายในร่างกายของคน ล้วนเป็น
กิริยาและปฏิกิริยาทั้งนั้น

ตัวอย่างเช่น กล้ามเนื้อในกายของคนจะมีการสั่นสะท้านในอัตรา
๗-๑๓ ครั้งต่อ ๑ วินาทีเป็นประจำ และการสั่นสะท้านแต่ละครั้ง
ก่อให้เกิดความร้อนจำนวนหนึ่ง ทำให้อุณหภูมิของร่างกายสม่ำเสมอ
มีอวัยวะส่วนหนึ่งในสมอง เรียกว่า **ไฮโปธาลามัส** (HYPOTHALAMUS)
อยู่ที่ฐานของสมองส่วนหน้าเป็นตัวควบคุมการสั่นสะท้านของ
กล้ามเนื้อ ถ้าอุณหภูมิของร่างกายลดลง เลือดที่ไหลเวียนไปยังสมอง
จะแจ้งไฮโปธาลามัส แล้วมันจะสั่งการให้กล้ามเนื้อสั่นสะท้านในอัตรา
สูงขึ้น คุณที่มีอาการสั่นเพราะหนาวจัด

สิ่งมีชีวิตทุกอย่าง ย่อมมีการเคลื่อนไหว
ทั้งภายในภายนอกตลอดเวลา
การเคลื่อนไหวของสิ่งมีชีวิตนั้นเอง
จะทำให้สิ่งมีชีวิตนั้นเจริญเติบโตและแพร่พันธุ์

กุศลกรรม = กรรมเกิดจากเจตนาดี

กรรมแบ่งเป็น ๓ ลักษณะ คือ

๑. กุศลกรรม การกระทำทางกาย วาจา ใจ ที่เกิดจากคุณธรรม เช่น เมตตา กรุณา จาคะ ทิри โอตตปปะ เป็นต้น เกิดจากเจตนาดี มีผลสำเร็จเป็นประโยชน์และสันติสุขแก่ตนและคนอื่น จัดเป็นกุศลกรรม

ถ้าผู้กระทำความดี ทำด้วยใจประกอบด้วยกิเลส

แม้จะมีเจตนาดี มีผลสำเร็จด้วยดี

ก็หาจัดเป็นกุศลกรรมที่สมบูรณ์ไม่

การทำบุญประกอบด้วยคุณธรรม ด้วยเจตนาดี แต่ทำไปแล้ว กลับเกิดทุกข์โทษแก่ผู้อื่น ไม่จัดเป็นบาป เช่น หมอฉีดยาคนป่วย ด้วยใจเมตตา กรุณา มีเจตนาจะให้หายโรค แต่พอฉีดยาเสร็จ คนป่วย กลับตาย อย่างนี้ไม่บาปสำหรับหมอ แต่หมออาจได้รับทุกข์บ้าง อันเป็นปฏิภิกิริยาจากการตายของคนป่วย ไม่ใช่เป็นผลของการกระทำโดยตรง

การที่คนจะช่วยเหลือขอทาน จึงให้เงินขอทานไปด้วยใจเมตตา กรุณา เมื่อเห็นเงินตกอยู่ในมือขอทาน เกิดความสุขใจ โดยไม่คิดไปถึงว่าการให้ของตนจะทำให้ขอทานเป็นคนเกียจคร้าน หรือนำเงินของตนไปใช้จ่ายในทางที่ไม่ดี อย่างนี้ก็จัดเป็นกุศลกรรม เพราะมีเจตนาดี

อกุศลกรรม = กรรมเกิดจากเจตนาไม่ดี

๒. อกุศลกรรม ได้แก่ การกระทำทางกาย วาจา ใจ ที่เกิดจากเจตนาชั่ว เกิดจากจิตใจที่ประกอบด้วยโลภ โกรธ หลง กระทำไปแล้วก็ให้เกิดทุกข์โทษแก่ตนและคนอื่น

การกระทำที่เกิดจากเจตนาชั่ว ที่มี โลภ โกรธ หลง บงการ แม้การกระทำนั้นจะก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ตนและคนอื่น ก็ยังจัดเป็นอกุศลกรรม

เช่น คนเลี้ยงปลาไว้ดู เลี้ยงหมูไว้ฆ่า เลี้ยงวัวไว้ฆ่า มีความโลภเป็นมูล มีเจตนาจะฆ่า แม้จะปฏิบัติบำรุงพวกสัตว์ให้อยู่ดีกินดีให้อาหารอย่างอímหม่าสำราญ ทำให้อยู่ดีมีสุขในช่วงระยะเวลาหนึ่งก็ตาม ก็จัดเป็นอกุศลกรรม

มีปัญหาที่คนถกเถียงกันอยู่ว่า สัตว์ฆ่าสัตว์ เช่น แมวกินหนู งูกินกบ เสือกินเนื้อ เป็นบาปหรือไม่ ?

ปัญหานี้ตอบได้ยาก เพราะเราไม่รู้จิตใจและเจตนาของสัตว์ แต่เท่าที่สังเกตดู สัตว์ทั้งหลายมี “จิตใจ” เช่นเดียวกับมนุษย์ แต่จิตใจมีคุณภาพต่ำ ความโลภของสัตว์อาจมีน้อยกว่ามนุษย์ เพราะสัตว์กินอาหารพออímท้องเท่านั้น ไม่มีการเก็บสะสมเหมือนมนุษย์

